

Καταλυτικός ο ρόλος των τραπεζών στην υλοποίηση των ΣΔΙΤ

Ο κ. Γκίκας
 Χαρδούβελης
 επισημαίνει ότι «οι
 τράπεζες
 αναλαμβάνουν ένα
 καίριο εποπτικό και
 οργανωτικό έργο που
 απαιτείται για τη
 νομική πλαισίωση
 κάθε ΣΔΙΤ»

Στρατηγικό ρόλο αναμένεται να έχουν οι ελληνικές τράπεζες στην εφαρμογή των Συμπράξεων Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα (ΣΔΙΤ) για την κατασκευή έργων υποδομών. Από το 2006, οπότε και θα μειωθούν σημαντικά οι κρατικές επενδύσεις, οι ιδιώτες θα έχουν πλέον την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση ακόμη και των πιο μικρών έργων, καθώς το σχετικό θεσμικό πλαίσιο έχει ήδη κατατεθεί στη Βουλή.

Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες καλούνται να παίξουν πολυδιάστατο, αλλά και μακροπρόθεσμο ρόλο. Να προσφέρουν τις απαραίτητες συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθώς και ολοκληρωμένη χρηματοοικονομική υποστήριξη και τεχνογνωσία για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων. Από την πλευρά τους οι τράπεζες ζητούν πολιτική δέσμευση και βούληση από όλους τους φορείς για την προώθηση των συμπράξεων, καθώς και μία έμπειρη ομάδα που θα αξιολογεί τις προτάσεις ΣΔΙΤ.

Προϋποθέσεις

Σύμφωνα με τον κ. Γκίκα Χαρδούβελη, Οικονομικό Σύμβουλο της Eurobank και επικεφαλής της Διεύθυνσης Οικονομικών Μελετών και Προβλέψεων του ομίλου, και καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών «πέρα από τους κινδύνους που συνεπάγεται η χορήγηση των απαραίτητων πιστώσεων, οι τράπεζες συμ-

βάλλουν σημαντικά σε θέματα "know how" όσον αφορά το νομικό και χρηματοοικονομικό κομμάτι του έργου. Πιο συγκεκριμένα:

- Ως πηγή χρηματοδότησης, αναλαμβάνουν ένα καίριο εποπτικό και οργανωτικό έργο που απαιτείται για τη νομική πλαισίωση κάθε ΣΔΙΤ.
- Πρέπει να επιβλέπουν την πορεία του έργου σε όλες τις φάσεις της εκπόνησης, εποπτεύοντας τους εταίρους που έχουν αναλάβει τον κατασκευαστικό ρόλο ή την παροχή υπηρεσιών, ώστε η απόδοσή τους να είναι σύμφωνη με τα πρότυπα που απαιτεί η κοινοπραξία για το έργο.
- Πρέπει να έχουν τον έλεγχο στο Financial Engineering του χρηματοοικονομικού πλάνου και να έχουν εκπονήσει διεξοδικές μελέτες αποτίμησης του χρηματοπιστωτικού κινδύνου που συνεπάγεται το όλο εγχείρημα. Απαιτείται συνεχής εποπτεία των ευρύτερων παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν την πορεία αλλά και την αποδοτικότητα του έργου σε όλα τα στάδια της κατασκευής όσο και της λειτουργίας του. Αυτό είναι ένα λεπτό σημείο, εφόσον ο βαθμός επικινδυνότητας αλλά και αποδοτικότητας των ΣΔΙΤ διαφέρει ανάλογα με την αγορά ή την περιοχική μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται και από τον τύπο του προϊόντος-υπηρεσίας που προσφέρουν».

Όπως τονίζουν τραπεζικοί κύκλοι, οι τράπεζες καταλαβαίνουν τη σημασία της αβεβαιότητας και της μεταβλητότητας στις διεθνείς οικονομικές ισορροπίες, περισσότερο από έναν απλό επενδυτή (ακόμη και το δημόσιο) και επομένως μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στον σωστό σχεδιασμό για την αποτίμηση κόστους - ωφελείας μέσα σε ένα ευμετάβλητο χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή των τραπεζών στις ΣΔΙΤ θεωρείται ένα καλά σχεδιασμένο νομικό πλαίσιο για τις ΣΔΙΤ με σαφήνεια και ασφάλεια. Σύμφωνα με τον κ. Γκίκα Χαρδούβελη, αυτό συνεπάγεται:

- Σαφήνεια στο βαθμό και στα όρια ελέγχου που επιτρέπεται να έχουν οι τράπεζες σε όλες τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας των ΣΔΙΤ.
- Εμπειρισιασμένη μελέτη για την αποτίμηση των μελλοντικών χρηματικών εισροών που θα αποφέρει η επένδυση και την βιωσιμότητα του όλου έργου. Επομένως, σαφή χάραξη προδιαγραφών (standards) και πρακτικών για το πώς θα αποτιμάται - αξιολογείται η αποδοτικότητα μιας ΣΔΙΤ, ώστε να μπορεί να γίνει και σωστή αποτίμηση του ρίσκου που πρέπει να αναλάβει ο κάθε εταίρος ανάλογα με τον λειτουργικό του ρόλο.

Στελέχη της Emproriki Bank εκτιμούν ότι με την ψήφιση του νόμου για τις ΣΔΙΤ δημιουργούνται νέες ευκαιρίες για την επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας. Ωστόσο, το στοίχημα θα κερδηθεί αν χωρίς καθυστερήσεις το Δημόσιο και οι φορείς του επιταχύνουν τις διαδικασίες. Όπως σημειώνεται σε σχετική μελέτη της τράπεζας, το ενδιαφέρον των επενδυτών και των τραπεζών έχει ήδη εκφραστεί, αλλά απαιτείται:

- Συμβατότητα στην υλοποίηση των έργων με τις κατευθύνσεις που θέτει η Ε.Ε. σε διευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο.
- Ιεράρχηση και επιλογή των πλέον ώριμων έργων, που ανταποκρίνονται στα κριτήρια των δημοσίων φορέων για παροχή έργων αποδεδειγμένου οφέλους προς τον φορολογούμενο πολίτη.

«Οι ευκαιρίες που ανοίγονται με το νέο θεσμικό πλαίσιο είναι σημαντικές και οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι βέβαιο ότι δεν θα αδρανήσουν», καταλήγει η σχετική μελέτη της Emproriki Bank.

Εκτιμήσεις για ανταποδοτικότητα

Η εικόνα για την ανταποδοτικότητα των έργων μέσω των ΣΔΙΤ δεν είναι ακόμη ξεκάθαρη λόγω του μικρού αριθμού ΣΔΙΤ στην Ευρώπη, της σχετικά μικρής ιστορίας τους και του ύψους των συνολικών επενδύσεων. Όπως εξηγεί ο κ. Γκίκας Χαρδούβελης, «από την εμπειρία χωρών, όπως οι ΗΠΑ, η Μεγάλη Βρετανία και Πορτογαλία, το μήνυμα που λαμβάνουμε είναι ότι μπορούν να υπάρχουν σημαντικά οφέλη από την ανακατανομή του συνολικού ρίσκου σε πολλούς εταίρους (και όχι αποκλειστικά και μόνο στο δη-

μόσιο όπως στα αμιγρή δημόσια έργα). Επίσης, υπάρχει αύξηση της αποτελεσματικότητας λόγω πιο στενού και αποδοτικού ελέγχου στους εταίρους σε όλη τη διάρκεια της επένδυσης. Ειδικότερα, οι ΣΔΙΤ μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην:

- Ταχύτερη και πιο οικονομική παράδοση του τελικού έργου.
- Αποδοτικότητα και στις οικονομίες κλίμακας από τη συν-ολοκλήρωση ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, σε επίπεδο σχεδιασμού, υποδομής και χρηματοδότησης.
- Παραγωγή προστιθέμενης αξίας από τις συνέργειες μεταξύ δημοσίων αρχών και ιδιωτικής πρωτοβουλίας σε θέματα κπον how.
- Καλύτερη αποδοτικότητα του κεφαλαίου αλλά και της εργασίας και ορθολογικότερη χρήση των παραγωγικών συντελεστών για την παράδοση του έργου.
- Αποτελεσματικότερη χρήση των δημοσίων πόρων και κεφαλαίων προς όφελος όλων των χρηστών των δημοσίων υπηρεσιών.
- Αύξηση του ανταγωνισμού και στην πιο ανοιχτή λειτουργία της αγοράς που οδηγεί σε αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων με την συμμετοχή ξένων εταιριών.
- Νεωτερισμούς και διαφοροποίηση (αύξηση της ποικιλίας) των υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει το δημόσιο στους πολίτες».

Κάτω από αυτό το πρίσμα, παράγοντες της τραπεζικής αγοράς εκτιμούν ότι οι ΣΔΙΤ επιτρέπουν τη μεταφορά της ευθύνης για σχεδιασμό και εκπόνηση του έργου ή της υπηρεσίας στον ιδιωτικό εταίρο. Επομένως ο τελευταίος πρέπει να διαλέξει τα σχέδια που θα αποδώσουν και να εξερευνήσει τους νεωτερισμούς που θα προσφέρουν προστιθέμενη αξία στο όλο εγχείρημα, αυξάνοντας την ποιότητα και μειώνοντας τα λειτουργικά κόστη. Επιπλέον, η ανάθεση της κατασκευής και του project management στους ιδιωτικούς εταίρους, δημιουργεί τα κίνητρα να τηρούνται οι προθεσμίες και να χαλιναγωγούνται οι άσκοπες δαπάνες.

Σύμφωνα με τον κ. Γκίκα Χαρδούβελη, «με τη συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα και των τραπεζών στη φάση χρηματοδότησης, εξασφαλίζεται ο σωστός σχεδιασμός και υπολογισμός της κερδοφορίας και αποδοτικότητας της επένδυσης, για όλο τον κύκλο ζωής της, αλλά και η δημιουργία ασφαλιστικών δικλίδων που θα ελαχιστοποιεί τον χρηματοπιστωτικό κίνδυνο που συνεπάγεται.

Επιπλέον, οι ιδιωτικοί εταίροι, εφόσον είναι υπεύθυνοι για τη βιωσιμότητα και συντήρηση του όλου έργου, έχουν κίνητρα να προβαίνουν στον ορθό σχεδιασμό και στην κατασκευή σωστής υλικοτεχνικής υποδομής, ενώ ελέγχουν ώστε οι δαπάνες συντήρησης να μην είναι ανεδαφικές».

**Οι τράπεζες
ζητούν πολιτική
δέσμευση και
βοήθηση από
ολους τους φορείς
για την προώθηση
των συμπραξεων,
καθώς και μια
εμπειρη ομάδα
που θα αξιολογεί
τις προτάσεις**